Herstelagenda Corona

Edese maatregelen voor een krachtig herstel

8 juni 2021

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Veilige opstart 4
3. Levendige gemeente 6
4. Sociaal verbonden 8
5. Brede talentontwikkeling jongeren 10
6. Veerkrachtige en ondernemende gemeente 12
7. Uitvoering, financiën en monitoring 14

Colofon

Strategie en Regie
gemeente Ede
Opmaak: Communicatie, gemeente Ede

Disclaimer tekst

Bij het samenstellen is de grootst mogelijke zorgvuldigheid nagestreefd. Toch kan de informatie in deze uitgave niet juist of onvolledig zijn. De gemeente Ede is hiervoor niet aansprakelijk. Als u van mening bent dat er beeldmateriaal is gebruikt waarover u het beeldrecht heeft, neem dan contact op met de gemeente Ede via postbus 9022, 6710 HK Ede.

1. Inleiding

Corona heeft al meer dan een jaar grote impact op de samenleving. De effecten zullen nog lang voelbaar zijn. De nationale economie is vorig jaar met 3,8 procent gekrompen. De sterkste krimp ooit gemeten door het Centraal Planbureau (CBP). Er zijn tegelijkertijd ook zorgen over mentale problemen bij specifieke groepen inwoners. Er is behoefte aan perspectief. Zowel bij inwoners als bij ondernemers, instellingen en organisatoren van evenementen. Met zicht op een samenleving na, of beter gezegd met, corona richten we ons op herstel. Deze agenda richt zich op inwoners en organisaties die de gevolgen van corona het afgelopen jaar hebben ervaren.

Impact corona

De coronacrisis raakt aan het welzijn en de leefstijl van iedereen. Het aantal vrijwilligers staat onder druk. Er is een gemis aan sociale contacten, zeker omdat er het afgelopen jaar minder mogelijkheden waren om elkaar te ontmoeten.

De Edese economie staat er in essentie goed voor. Toch zijn er zeker economische gevolgen. Vooral sectoren als de horeca, detailhandel, de culturele sector, sportbedrijven en de toeristische sector zijn zwaar getroffen. Zij kregen te maken met langdurige sluiting en veranderende regels. De impact is heel divers. Er is sprake van financiële zorgen en zorgen over het personeelsbestand, maar ook over de impact op het persoonlijk functioneren. In de centra (in het bijzonder van Ede) zal de leegstand mogelijk toenemen, daar waar juist afgelopen jaren veel is geïnvesteerd in levendigheid en dynamiek.

Corona zet de arbeidsmarkt landelijk flink op zijn kop. Voor Ede en de regio valt het nog relatief mee. Tijdens de eerste golf raakten vooral mensen met een uitzendbaan of tijdelijk contract werkloos. Bestaande en nieuwe regelingen zoals de NOW, TOZO en TONK hebben een belangrijke dempende werking. In gemeente Ede stijgt het aantal nieuwe aanmeldingen voor inkomensondersteuning en schulddienstverlening nog niet sterk. Toch verwachten we dat er eind 2021 wel een nieuwe schuldengolf zal ontstaan. Ook wordt een hogere instroom in de bijstand verwacht.

Agenda

Deze herstelagenda richt zich op de korte (2021) en middellange termijn (eind 2022). Voor de korte termijn nemen we maatregelen om een veilige opstart te organiseren. Maatregelen voor de lange termijn zijn gericht op een levendige, sociaal verbonden, inclusieve en veerkrachtige gemeente. Het doel is perspectief te bieden voor inwoners, als ook voor de economie en de arbeidsmarkt.

Een deel van de maatregelen is nieuw. Voor een ander deel bestaan ze uit het bundelen en versnellen van

bestaande acties. In de maand april voerden we met verschillende groepen ondernemers en stakeholders waardevolle gesprekken over de impact van corona en de rol van de gemeente. Ook vroegen we hen hoe we ze verder kunnen ondersteunen. Deze input is grotendeels meegenomen en gericht op het versneld activeren van de samenleving. Uitgangspunt is om bij de uitvoering van de acties uit de Herstelagenda gebruik te maken van de beschikbaar gestelde middelen van het Rijk, van de provincie Gelderland en vanuit de reserve Steun- en Herstel Corona.

Aan de slag

Op dit moment, begin juni 2021, wordt het land stap voor stap weer heropend. In welke snelheid en of we wellicht weer tijdelijk een stap terug moeten doen is niet duidelijk. De insteek van het plan is daarom dat het flexibel is. Het groeit mee met versoepelingen en kan aangepast worden wanneer dat nodig is. Als er iets is dat de afgelopen periode ons heeft geleerd, dan is dat wel dat we plannen kunnen maken en vooruit kunnen kijken, maar dat we ook telkens moeten meebewegen met de actuele situatie.

2. Veilige opstart

Langzaam maar zeker komt er ruimte om de samenleving weer op te starten. De stappen uit het landelijke openingsplan zijn hierin leidend. Na ruim een jaar coronamaatregelen kunnen we concluderen dat Ede een gemeente is waar mensen in alle seizoenen graag komen om te recreëren. De natuurgebieden hebben een grote aantrekkingskracht. De vele campings en vakantieparken bieden plek om even weg te zijn in eigen land. Dorpskernen en het centrum van Ede bieden levendigheid als winkels en horeca (deels) open zijn. Dit geldt zowel voor onze eigen inwoners als voor bezoekers van buiten.

Flexibel, veilig en verantwoord

In de komende periode openen we de samenleving op een veilige manier. We zagen voor corona al dat de druk op de openbare ruimte toeneemt. De komende tijd zal, weten we ook nog van de vorige zomer, het voeren van regie op deze drukte nog urgenter zijn. De landelijke maatregelen rond groepsgrootte en samenkomsten veranderen regelmatig. Wat voorlopig blijft, is de noodzaak om afstand te kunnen houden en drukte te vermijden. Daarbij is het belangrijk om helder te maken wat we al doen, wat kan en wat aanvullend nodig is voor het veilig en verantwoord openen van de samenleving. Uitgangspunt blijft dat we in Ede de landelijke maatregelen volgen, ook als deze onverhoopt weer strenger worden. De praktische invulling vraagt voorlopig om zowel flexibiliteit als verantwoordelijkheid van bezoekers, ondernemers, organisatoren en van ons als gemeente.

Wat verstaan we onder levendigheid?

Afgelopen jaar werd vrijwel elke activiteit die voor publiek toegankelijk was, aangemerkt als 'evenement'. Dat geldt nu nog steeds. De verwachting is dat er vanaf 1 juli mondjesmaat verruimingen in de regelgeving komen, afhankelijk van de vaccinatiegraad op dat moment. Met het verder openen van de samenleving en met minder regels, ontstaan ook meer initiatieven. Initiatiefnemers willen (alsnog) hun activiteit of evenement organiseren: sportwedstrijden, toernooien, wandeltochten, braderieën, concerten, straatfeesten, exposities, et cetera. Juist ook onder inwoners en bezoekers is er veel behoefte om weer deel te nemen aan dergelijke activiteiten. Voor alle partijen geldt: voor zover het past binnen de (dan geldende) regels.

Levendigheid gaat ook over 'drukte'. In gemeente Ede zijn een aantal locaties en gebieden die druk bezocht worden en waar de 1,5 meter afstand lastig te handhaven is. Dit gaat om Ede Centrum en de dorpskernen Lunteren en Otterlo. Dit was al zichtbaar in de zomer van 2020. Ook hebben we in alle seizoenen drukte gezien bij de natuurgebieden en dan vooral op de parkeerplaatsen. Dit waren ook voor corona al populaire gebieden. In de natuur zelf is wel voldoende ruimte om afstand te houden. Levendigheid zien we ook bij doorstroomlocaties. Het gaat daarbij om locaties waar mensen in vrij groten getale bij elkaar komen, maar waar ze in beweging blijven. Denk hierbij aan winkels, musea en bibliotheken.

Wat doen we al?

Grotere evenementen die in 2021 plaatsvinden[1] zijn de Heideweek (zowel evenementen in het centrum als de dorpen) en de Airborne. Daarnaast zijn we in gesprek met organisatoren van grote en/of belangrijke evenementen die voor 1 juli gepland stonden om te bespreken of verplaatsing naar een later moment mogelijk is. Daarbij kijken we samen naar realistische scenario's en een evenwichtige spreiding van de evenementen. Op die manier is de inzet van de gemeente (inclusief toezicht en handhaving) en externe diensten zo optimaal mogelijk. Daarnaast zijn er diverse kleinere en private/particuliere initiatieven in voorbereiding. Gemeente Ede heeft een overzicht van de tot nu toe aangemelde evenementen. Speciaal voor de herdenkingsperiode in september 2020 is de bezoekersmonitor Airborne Region ontwikkeld, uitsluitend gericht op de gemeenten Ede, Arnhem, Renkum, en Overbetuwe.

1 Mits het te zijner tijd daadwerkelijk past binnen de regels.

Wat kan?

Zodra de Rijksoverheid versoepelingen aankondigt en deze perspectief bieden voor de organisatie van evenementen, geldt een behandeltermijn voor vergunningaanvragen. Deze behandeltermijn is nodig om de aanvraag en het coronaplan zorgvuldig te laten toetsen door ons en externe partners. Als een aanvraag goed is voorbereid, is de kans aanwezig dat de aanvraag sneller afgehandeld kan worden. We houden goed contact en maken afspraken met de organisatoren van evenementen.

Reguliere werkwijze en taken bij evenementen

Termijnen:
- Kleine meldingsplichtige activiteiten (bijvoorbeeld een buurtfeest of buurtbarbecue) : 10 werkdagen
- Regulier/ middelgroot evenement (bijvoorbeeld een braderie) : 8 weken
- Grootschalige evenementen (bijvoorbeeld Airborne, Heideweek) : 12 weken

Onze rol:
- Regelgevende taak: de zorg voor openbare orde en veiligheid en het veiligheidsbeleid ligt bij de gemeente.
- Aanjager: we stimuleren evenementen die goed zijn voor het imago van Ede, de Edese economie en horen bij het Edese DNA.
- Subsidieverlener/facilitator: subsidiëren van grote en kleine evenementen op het gebied van sport, cultuur en toerisme en het faciliteren door levering van diensten en goederen tijdens evenementen.
- Vergunningverlener: toetsen van de vergunningsaanvraag op openbare orde en veiligheid. Dit doen we samen met partners als de politie, brandweer en GGD/GHOR.
- Toezicht en handhaving: verantwoordelijke partij voor het handhaven van de vergunningsvoorwaarden.

Ten tijde van corona zijn de regels aangescherpt en waren nagenoeg alle publieksactiviteiten vergunningplichtig en werden geen vergunningen verleend. Het is nog onzeker in welk tempo en op welke termijn de regels versoepelen richting 'regulier'.

Wat is nodig?

De animo voor activiteiten is groot. Tegelijkertijd is er nog steeds sprake van onzekerheid en zorgvuldig omgaan met toezicht en handhaving is ook nog steeds relevant. Er ligt een forse druk op de schaarse beschikbare capaciteit bij de gemeente en bij partners als politie en brandweer. De verantwoordelijkheid ligt overigens niet alleen bij de publieke partijen. Ook initiatiefnemers en de verschillende partners hebben een rol in het zorgvuldig opstarten van de samenleving. Denkrichtingen om daarin komende maanden samen te werken zijn:
- Actief het gesprek voeren met gesprekspartners in de samenleving, zoals de diverse platforms voor binnenstad, cultuur, sport, marketing, et cetera. Relevante partijen vanuit de gemeente in het gesprek zijn: accountmanagers en accounthouders (economie, sport, cultuur), evenementencoördinator, afdelingen Veiligheid en Toezicht en de afdeling Communicatie. De gesprekken gaan over ieders rol en verantwoordelijkheid om verantwoord en veilig 'open' te gaan. Daarbij zijn de risico's belangrijk en richtinggevend: we willen geen nieuwe brandhaarden, er is voorlopig nog onzekerheid over de (aanpassingen van) regels en de beschikbare (schaarse) capaciteit staat onder druk.
- Het verkennen van publiek-private mogelijkheden voor het organiseren van toezicht bij activiteiten.
- Expliciet communiceren over de (actuele) regels, beperkingen die deze met zich meebrengen, wachttijden voor vergunningen, handreikingen en advies voor een zo optimaal mogelijke afhandeling.

Overzicht maatregelen en inschatting benodigd budget

- Informeren en spreiden van bezoekers
  - Monitoren van drukte in Ede Centrum en dit zichtbaar maken via onze gemeentelijke kanalen;
  - Bezoekers en ondernemers stimuleren tot bezoek op rustige momenten;
  - Bezoekers en ondernemers informeren via sociale media, (nieuws)brieven, dagbladen, huis-aan-huiskranten, website, posters in abri's en LED-schermen;
  - Gericht inzetten van handhaving om bij te dragen aan het voorkomen van overlast en bevorderen van spreiding.

- Zo goed mogelijk benutten van de beschikbare ruimte
  - Evenwichtige en realistische evenementenkalender en programmering van activiteiten;
  - Tijdens de zomerperiode spreiden van evenementen over de hele gemeente;
  - Plekken met hoge verblijfskwaliteit buiten Ede Centrum actief onder de aandacht brengen.
  - Voor het terrasseizoen 2021 tijdelijk de ruimte bieden om terrassen te verruimen.

Inschatting benodigd budget: € 300.000

3. Levendige gemeente

Wanneer we weer uit de lockdown komen, is te verwachten dat er weer (meer) activiteiten en evenementen worden georganiseerd. Ondernemers en organisaties kijken ernaar uit dat ze weer bezoekers kunnen ontvangen. Ook de bezoekers zelf zien uit naar evenementen en 'normale' activiteiten als een fietstocht gecombineerd met een terrasje of een bezoek aan een concert of optreden.

Voorlopig is het nog belangrijk om dit goed te coördineren en af te stemmen. Veiligheid blijft belangrijk en het streven blijft voorlopig om grote drukte te voorkomen[2]. Vanuit deze verantwoordelijkheid zien we het als uitdaging om de maatschappelijke wens om weer 'samen te genieten' zo goed én verstandig mogelijk te faciliteren.

Verantwoord en flexibel aan de slag

Voor de winkeliers, horeca, toeristische ondernemers, culturele instellingen en sportsector is ook evident dat het opstarten gepaard gaat met onzekerheid en onvoorspelbaarheid. In de zomer van 2020 hebben we een tijd van versoepelingen genoten, om vervolgens in het najaar in een steeds strengere lockdown terecht te komen. Het resultaat daarvan is dat iedereen zich realiseert dat flexibiliteit nodig is om op eventuele veranderingen in de regels te kunnen inspelen. Er worden ideeën uitgewerkt, er wordt onderling samenwerking gezocht en er wordt gekeken hoe de haalbaarheid zo groot mogelijk kan zijn. Denk bijvoorbeeld aan spreiding van activiteiten (in tijd en in ruimte) en aan het beperken van de grootte van evenementen.

Ondanks alle onzekerheid is er groot enthousiasme is om weer 'te beginnen'. Partijen willen de inwoners weer laten zien dat ze veilig kunnen genieten van het moois dat (heel) Ede te bieden heeft. Hetzelfde geldt voor de bezoekers en toeristen die we komende zomer verwachten op de campings en vakantieparken: hoe informeren we hen over de activiteiten en mogelijkheden, zowel het reguliere aanbod als de activiteiten die komende maanden worden georganiseerd?

Rol van de gemeente en partijen

Om alle activiteiten goed te coördineren, is het belangrijk dat we als gemeente Ede daar een heldere en herkenbare rol in innemen. We willen de ruimte die beschikbaar is ook daadwerkelijk benutten voor onze inwoners, ondernemers en instellingen.

En we moeten daarnaast zorgen voor overzichtelijkheid en veiligheid, passend binnen wat op dat moment mag. Overigens zijn ook de partners zelf aan zet: zij organiseren de activiteiten, stemmen met elkaar af en nemen initiatief voor maatwerk. Dat geldt voor individuele partijen, maar zeker ook de platforms die functioneren als gesprekspartner van de gemeente zoals bijvoorbeeld Stichting Binnenstadsmanagement Ede, Cultura, Sportservice Ede en Ede Marketing.

Als gemeente zetten wij daarvoor de volgende instrumenten en faciliteiten in:

- De evenementencoördinator zorgt voor afstemming in de programmering van activiteiten en evenementen en is contactpersoon voor initiatiefnemers.
- We zetten Ede Marketing in voor een gezamenlijke campagne voor de promotie van héél Ede tijdens het komende seizoen (zomer en najaar). De focus ligt onder andere op de doelgroepen inwoners en toeristen en op maatwerk met typisch Edese 'bezoekersarrangementen'. Alles in nauwe samenwerking met onder meer de culturele sector, sportsector, winkelcentra en de toeristische sector.
- Onze accountmanagers voor retail, horeca, toerisme, cultuur en sport denken mee met, verbinden initiatiefnemers en andere partijen. Een voorbeeld is het idee om in het centrum van Ede een tijdelijk 'stadsstrand' te realiseren waar op gepaste wijze activiteiten voor meerdere doelgroepen kunnen plaatsvinden. Ook het initiatief van winkeliers om hun 'online presence' te versterken kan ondersteund worden.

2 Zoals uitgebreider toegelicht in hoofdstuk 2 en conform de landelijke regelgeving.

- Er wordt gewerkt aan een (tweede) Steun- en Herstelregeling lokale culturele instellingen. Instellingen in de cultuursector kunnen een beroep doen op deze regeling ten behoeve van noodsteun, overbrugging en transformatie. Op deze manier stellen we culturele instellingen in staat te anticiperen op een veranderende wereld en werken we aan een toekomstbestendige en weerbare cultuursector. De regeling wordt begin juli opengesteld.
- We investeren blijvend in de levendigheid en vitaliteit van de verschillende sectoren, conform het beleid op deze onderwerpen: Levendig Centrum (Ede), retailvisie en de bijbehorende subsidiemogelijkheden voor winkelcentra, het uitvoeringsprogramma Toerisme & Recreatie, lopende projecten zoals het realiseren van ontvangstlocaties, routes en zonering om drukte te spreiden, het werken aan de strategische cultuurvisie voor de regio Ede-Wageningen en de uitvoering van de net vastgestelde sportvisie.
- Winkeliers uit Ede Centrum en Bennekom hebben verzocht om hun winkeliers minder te 'belasten' door de reclamebelasting te verlagen. We willen voorkomen dat de levendigheid in de verschillende centra daaronder lijdt. We verkennen wat nodig is om de verminderde inkomsten daar waar mogelijk te compenseren om zodanig concrete evenementen en activiteiten mogelijk te maken.

Overzicht maatregelen en inschatting benodigd budget

- Marketing en promotie
- Versterken online presence
- Steun- en Herstelregeling lokale culturele instellingen
- Monitoren/ managen bezoekersdruk (voor zowel dorpscentra als voor de natuur)
- Compenseren verlaagde reclamebelasting voor gerichte activiteiten

Inschatting benodigd budget: € 250.000

4. Sociaal verbonden

Hoewel we het afgelopen jaar veel veerkracht en energie in de samenleving hebben gezien, hebben we ook oog voor de negatieve gevolgen van corona. Hierover zijn we in gesprek gegaan met diverse partners. De coronapandemie laat zien dat de samenleving kwetsbaar is. Corona heeft grote impact op de sociale verbanden en zelfredzaamheid van inwoners. De sociale basis is daarin onmisbaar. De behoefte aan contact en ontmoetingen is groot en niet te kaderen in een bepaalde doelgroep of doelgroepen.

De Edese samenleving heeft het afgelopen jaar veel veerkracht en creativiteit getoond. Zowel voor ouderen als jongeren zijn diverse initiatieven ontstaan om elkaar te kunnen ontmoeten, steunen, samen te bewegen en ervaringen te delen. Voorbeelden hiervan zijn 'balkonfit' en een digitaal kampvuur.

Vrijwilligers behouden en activeren

Tijdens de gesprekken met verschillende partners die informele en formele ondersteuning aanbieden, blijkt dat inzet op ontmoeten, kleinschalige activiteiten en het bevorderen van sociaal contact voor alle leeftijden het belangrijkst is om weer stappen te zetten op de weg naar herstel. Tegelijkertijd zien we dat de inzet van vrijwilligers onder druk staat. Toch heeft een aantal partijen juist een stijging gezien onder jongeren die vrijwilligerswerk willen doen. Zowel om anderen te helpen als voor hun eigen sociale contacten. Het is zaak om deze vrijwilligers te behouden, maar ook om de vrijwilligers die zich tijdelijk niet hebben ingezet weer te activeren. In de afgelopen maanden is al extra geïnvesteerd in bijvoorbeeld jongerenwerk en jeugdactiviteiten in de vakantieperiodes.

Inzet bestaande sociale infrastructuur

De belangrijkste kans die wordt gezien, is om de bestaande sociale infrastructuur in te zetten en te versterken én focus aan te brengen op ontmoeten, mentaal welzijn en gezonde leefstijl. De aanpak voor de komende maanden zal zich vooral richten op het organiseren van kleinschalige activiteiten, inzetten op persoonlijk contact, het openstellen van ontmoetingsplaatsen en het vergroten van de bekendheid van deze locaties. Het is en blijft lastig om mensen te bereiken die hulp nodig hebben. Daarom ontwikkelen we een publiekscampagne waarbij de verschillende initiatieven zich kunnen presenteren en Edenaren worden opgeroepen om met elkaar uit deze crisis te komen. Deze publiekscampagne zal gericht zijn op dorpen en wijken. Daardoor kunnen mensen zich identificeren met de oproep. Omzien naar elkaar en elkaar helpen, vieren dat er weer meer kan, verbinding zoeken met elkaar en de kracht van contact is de kern. Voor jeugd vindt een dergelijke campagne plaats in juni.

Rol van de gemeente en partners

Het is belangrijk dat we als gemeente Ede een duidelijke rol innemen in deze heropstart. Dit betekent niet dat wij als gemeente eigenaar moeten zijn van de oplossing. Het is onze taak om deze oplossing te faciliteren, adviseren over mogelijkheden en aan te jagen. Met dit laatste is tijdens de gesprekken met stakeholders een belangrijke stap gezet. Partners weten elkaar te vinden en komen gezamenlijk met ideeën om invulling te geven aan de mogelijkheden om de problemen, ontstaan door corona, aan te pakken. We willen werken vanuit vertrouwen en onze partners snel duidelijkheid geven over de mogelijkheden en beschikbare middelen[3].

We zorgen voor een goede inzet van de Rijksmiddelen en faciliteren met een gerichte subsidieregeling waar partners gezamenlijk aanspraak op kunnen maken. De partners zijn aan zet voor het organiseren en ontplooien van initiatieven. Zij staan midden in de samenleving en weten waar de behoefte van onze inwoners ligt. Het gaat dan om individuele partijen, maar zeker ook de bestaande partners van de gemeente zoals Malkander, Sportservice Ede (SSE), Opella, Cultura, Astrant, Koffieluitjes en anderen.

3 In februari 2021 stelde het kabinet een steunpakket beschikbaar gericht op sociaal, fysiek en mentaal welzijn in coronatijd.

Als gemeente zetten wij de volgende instrumenten en faciliteiten in:

- Het verlengen van de uitbreiding van jongerenwerk tot het einde van het jaar.
- Het behouden en uitbouwen van het vrijwilligersnetwerk, waarbij we gebruik maken van de ontstane krachten en initiatieven tijdens de lockdown(s).
- Inzetten van een publiekscampagne om vrijwilligers te behouden en om initiatieven en locaties voor laagdrempelige ontmoeting te promoten.
- Extra cursussen via het Centrum voor Jeugd en Gezin voor kwetsbare jeugdigen of gezinnen, vanwege wachtlijsten zijn ontstaan als gevolg van corona.
- Zomervakantieactiviteiten in de wijken en dorpen.
- Interventies gericht op het bevorderen van een gezonde leefstijl en bewegen: meer sportolympiades en nadrukkelijk de verbinding zoeken met scholen. Dat kunnen bijvoorbeeld de vakdocenten van SSE op de scholen doen en in combinatie met Praktische Gezinsondersteuning of CJG om het hele gezin mee te nemen.
- In verbinding met scholen plannen nader uitwerken.

Overzicht maatregelen en inschatting benodigd budget

- Subsidieregeling om kleinschalige activiteiten en initiatieven mogelijk te maken.
- Extra inzet van jeugd- en jongerenwerk.
- Mentale ondersteuning voor de jeugd.
- Inzetten van leefstijlinterventies.
- Initiatieven vanuit partners ondersteunen.

Inschatting benodigd budget: € 1.900.000

5. Brede talentontwikkeling jongeren

De coronacrisis heeft grote invloed op ons onderwijs. De gevolgen van het coronavirus trekken een zware wissel op leerlingen en studenten, ouders, docenten en op vele anderen in en om de scholen en instellingen. Ondanks alle omstandigheden is er door iedereen veel werk verzet en een complete transformatie doorgevoerd. Echter, sommige leerlingen en studenten hebben in het vorige en huidige school-, cursus- en collegejaar leervertraging en leerachterstanden opgelopen.

Dit kan zijn doordat het kind zich in een kwetsbare omgeving bevond of dat het kind juist goed leert door te doen en dat is met digitaal onderwijs maar heel beperkt mogelijk. Ook konden stages niet doorgaan die alsnog ingehaald moeten worden. Scholen geven hiernaast aan dat vooral het mentale welbevinden en de sociale ontwikkeling bij veel leerlingen en studenten te lijden heeft gehad.

In kaart brengen ontwikkelingsbehoefte

Scholen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs ontvangen de komende twee schooljaren extra bekostiging en ondersteuning voor het in kaart brengen van de behoeften van individuele leerlingen en het nemen van gepaste maatregelen. Het gaat om ontwikkelingsbehoeften op cognitief, executief en sociaal-emotioneel vlak. Het betreft dus zowel de kennis, de vaardigheden als het welbevinden van de leerlingen. Scholen met veel leerlingen met het risico op een onderwijsachterstand ontvangen een hogere bijdrage.

De scholen moeten de extra bekostiging inzetten voor een keuze uit een aantal effectief bewezen interventies. De gemaakte keuzes moeten breed gedragen zijn binnen de scholen (inclusief de medezeggenschapsraad).
In de uitvoering vindt afstemming plaats met de samenwerkingsverbanden, de gemeente en andere organisaties. Het Rijk richt daarbij ondersteuning in voor scholen, schoolleiders en onderwijspersoneel. Ook neemt het Rijk mogelijke belemmeringen weg, bijvoorbeeld door ruimte te geven in regels, normeringen aan te passen en door stimulerend toezicht. Dit wordt zoveel mogelijk voor de zomer van 2021 gestart.

De interventies waaruit de scholen kunnen kiezen zijn effectieve, kansrijke interventies om op schoolniveau, groepsniveau en leerlingniveau vertragingen aan te pakken. De effectiviteit van deze interventies is al bewezen. De scholen kunnen de middelen inzetten voor onder meer:

- extra docenten en ondersteuning in de klas;
- bijles en huiswerkbegeleiding op school;
- (intensieve) ondersteuning en begeleiding van leerlingen;

- aanvullende zomerprogramma's of weekendscholen;
- andere maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis aan te pakken en perspectief te bieden aan leerlingen.

Rol van de gemeente

Ook gemeenten krijgen extra middelen om in samenwerking met scholen, kinderopvang, (jeugdgezondheids) zorg, bibliotheken en andere partijen activiteiten aan te bieden om de vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak aanvullend te stimuleren. Als gemeente moeten we zorgen voor een lokale, integrale en meerjarige aanpak. Kern is het nemen van aanvullende maatregelen op de interventies van scholen. Ook interventies die specifieker gericht zijn op zorg en welzijn in of buiten de school horen bij de opdracht voor de gemeente. En er ligt een opdracht bij de gemeenten om de lokale samenwerking tussen schoolbesturen, samenwerkingsverbanden, kinderopvangorganisaties, (jeugdgezondheids-) zorg, sociaal werk en andere lokale jeugdpartijen te bevorderen.

Tijdpad

Van alle scholen wordt verwacht dat ze vóór de zomervakantie van 2021 de (eventuele) cognitieve,

executieve en sociale achterstanden van hun leerlingen als gevolg van corona in beeld hebben gebracht. Deze analyse op schoolniveau is het vertrekpunt voor de maatregelen op school in de komende twee schooljaren (schooljaar 2021/2022 en 2022/2023). Ook is het een voorwaarde voor het ontvangen van de middelen. Op basis van de analyse over de opgelopen vertragingen, stelt elke school een School Programma op. De ontvangen middelen moeten zoveel mogelijk direct ten goede komen aan het onderwijs in de klas. Na vaststelling hiervan informeert het schoolbestuur de gemeente hierover.

Nationaal Programma Onderwijs Ede

Op basis van de gesprekken die de afgelopen periode zijn gevoerd met de Edese schoolbesturen en VVE-peuteropvangorganisaties, zijn er al een aantal heldere maatregelen in beeld gebracht waarmee we de kinderen, jongeren en ouders extra kunnen gaan ondersteunen. Aan de andere kant is er op dit moment geen volledige helderheid over de hoogte van het bedrag en de exacte voorwaarden voor het gemeentelijk aandeel in het Nationaal Programma Onderwijs Ede. Zodra dit bekend is, zal dit gecombineerd worden met de plannen van de Edese schoolbesturen en de inbreng van de afgelopen periode. Het definitieve programma onderwijs Ede zal vervolgens apart ter besluitvorming aan het college worden voorgelegd. Zo kan zo snel mogelijk met de uitvoering gestart worden.

Overzicht maatregelen en inschatting benodigd budget

- Drempels verlagen voor VVE-peuters met ouders met een smalle beurs.
- Extra impuls voor VVE peuters (tutoring) en "VVE-ouders" (voorlichting/ coaching).
- Extra CJG-ondersteuning voor ouders en peuters met ondersteuningsvraag.
- Samen spelen en leren, gericht op versterking van de sociaal emotionele balans en verbinding met elkaar en de samenleving. Dit kan onder meer via sport en spel en kunst en cultuur.
- Ruimte voor initiatieven vanuit jongeren en scholen.

Inschatting benodigd budget: € 2.000.000

6. Veerkrachtige en ondernemende gemeente

De afgelopen jaren was er een sterke groei van de economie en de werkgelegenheid. In 2019 groeide de economie nog met 1,8 procent (bron: CBS). Tot medio maart 2020 zaten we in een periode van hoogconjunctuur. Door de pandemie en de daarbij genomen maatregelen is hier in één klap een eind aan gekomen. De impact van de coronacrisis op de werkgelegenheid en de (permanente) schade voor de economie is nu nog niet te overzien. In Ede en omgeving is de werkloosheid nog altijd laag, maar de mismatch op de arbeidsmarkt tussen vraag en aanbod wordt steeds groter.

Dit probleem speelde al langer, maar is nu groter geworden en is een belangrijke zorg voor de toekomst. Daarnaast is de toename van schulden nog niet zichtbaar. Een reden hiervoor zou kunnen zijn dat de landelijke steunmaatregelen dit probleem verhelpen. Wat gebeurt er als deze maatregelen stoppen? Wat kunnen we verwachten op de korte en middellange termijn en hoe kunnen we hier zo goed mogelijk op inspelen?

Rol van de gemeente

De korte termijn-steun is vooral bedoeld om acute nood op te lossen zodat ondernemers niet gelijk in financiële problemen komen. We voeren een aantal praktische maatregelen uit vanuit de landelijke overheid zoals de TOZO (tijdelijke overbruggingsmaatregel zelfstandig ondernemers) en TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten). Waar mogelijk doen we dat ruimhartig. Daarbovenop hebben we zelf ook een aantal maatregelen genomen zoals alle dienstverlening vanuit één punt. Daarbij willen we dienstverlening zo gemakkelijk mogelijk maken.

Ook helpen we ondernemers die denken aan het stoppen van hun onderneming met advies, steun bij mogelijke schuldenproblematiek of betalingsachterstanden en het vooruitkijken naar ander werk door mee te denken over om- en bijscholing. Ook willen we onderzoeken hoe we de vindbaarheid van de gemeente kunnen vergroten bij bijvoorbeeld schuldenproblematiek om zo eerder onze inwoners te kunnen helpen en adviseren voordat zij zich in (meer) schulden steken.

Arbeidsmarktregio

De arbeidsmarktregio Foodvalley pakt een groot deel van de maatregelen rond de begeleiding naar werk en omscholing op. Vanuit Rijksoverheid is er geld vrijgemaakt om zogenoemde Regionale Mobiliteitsteams in te richten. Regionale Mobiliteitsteams bieden hulp aan werkgevers en zijn werknemers die met werkloosheid worden bedreigd. Een Regionaal Mobiliteitsteam kan al hulp bieden aan mensen die nog aan het werk zijn, maar dreigen werkloos te worden vóórdat zij in een uitkering belanden. Dat geldt ook voor mensen die zich bij de

gemeente melden voor een bijstandsuitkering. Gemeente Ede is voor de arbeidsmarktregio centrumgemeente en heeft vanuit het Rijk middelen ontvangen voor uitvoering van de taken. Dit geld is bedoeld voor het oprichten van zo'n team in onze regio. Daarnaast kunnen deze teams projectgelden aanvragen voor regiospecifieke projecten. Hiervoor is het UWV kassier.

Regio Foodvalley

Vanuit de Economic Board Foodvalley en Regio Foodvalley wordt gewerkt aan het realiseren van een 'ondernemersdesk' gericht op het ondersteunen en coachen van werkgevers en ondernemers in de periode van herstel. Ook de regiogemeenten zullen daarin een rol spelen vanuit accountmanagement richting ondernemers.

Overzicht maatregelen en inschatting benodigd budget

- Aanpak vroegsignalering schulden
- Betere vindbaarheid gemeente bij kleine schulden
- Intensieve ondersteuning en begeleiding naar nieuw werk
- Opzet regionale mobiliteitsteams
- Scholing en ontwikkeling voor behoud van werk
- Regionale ondernemersdesk

Inschatting benodigd budget: € 550.000

7. Uitvoering, financiën en monitoring

Uitvoering

Het college voert de herstelagenda uit en werkt het maatregelenpakket verder uit naar concrete acties zoals het ontwikkelen of uitbreiden van subsidieregelingen, het realiseren van voldoende capaciteit of het verstrekken van opdrachten. We werken met een planhorizon tot einde 2022.
Daar waar besluitvorming door de gemeenteraad vereist is voor afzonderlijke maatregelen, zullen voorstellen de gebruikelijke procedure doorlopen.

Inschatting benodigd budget

Zoals gezegd wordt voor de uitvoering van de herstelagenda gebruik gemaakt van de beschikbaar gestelde middelen van het Rijk, van de provincie Gelderland en van de reserve Steun- en Herstel Corona. Een indicatieve verdeling van de benodigde middelen over de vijf actielijnen is als volgt:

Actielijn	bedragen x € 1.000
1. Veilige opstart	€ 300
2. Levendige gemeente	€ 250
3. Sociaal verbonden	€ 1.900
4. Brede talentontwikkeling jongeren	€ 2.000
5. Veerkrachtige en ondernemende gemeente	€ 550
	€ 5.000

Monitoring en verantwoording

Via de Edese Impactmonitor Covid-19 volgen wij de sociale, maatschappelijke en economische impact van corona. Op die manier houden wij de meest actuele ontwikkelingen op verschillende terreinen bij. De monitor vormt, samen met gesprekken met onze partners, belangrijke input voor onze rol als gemeente in deze periode. Actuele cijfers vindt u via https://ede.incijfers.nl/dashboard/edese-impactmonitor-covid-19/.

Voor de uitvoering van de Herstelagenda leggen wij periodiek verantwoording af over de besteding van de middelen, monitoring van besteding en output, met mogelijkheid tot tussentijdse bijstelling. Deze verantwoording loopt zoveel mogelijk via de gebruikelijke P&C-instrumenten.